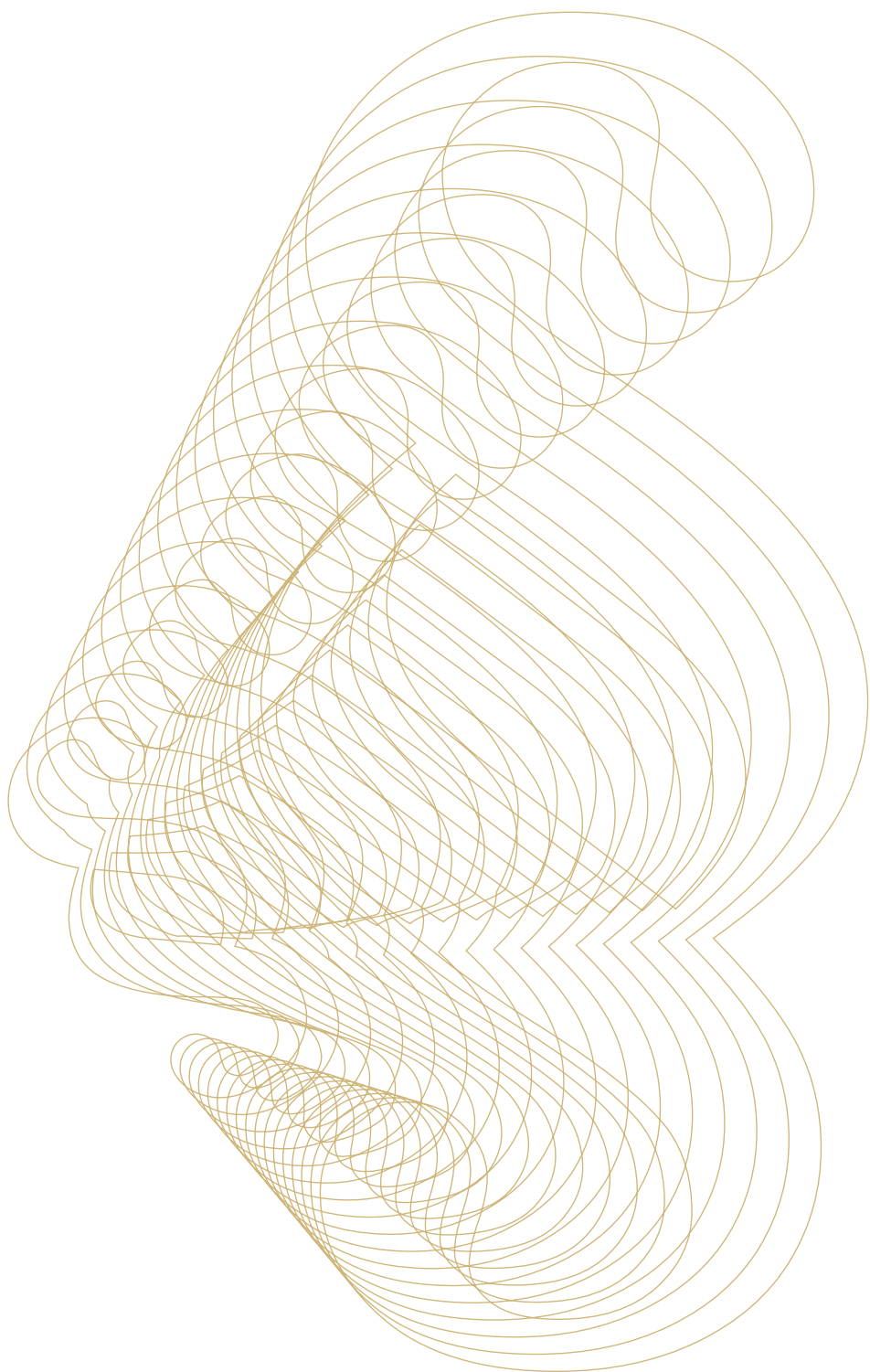

**INNSTILLINGSRÅDET
FOR DOMMERE**

ÅRSMELDING 2014

INNSTILLINGSRÅDET

Innstillingsrådet for dommere (Innstillingsrådet) ble etablert 1. november 2002 i forbindelse med den store domstolsreformen, som overførte det administrative ansvar for domstolene fra Justisdepartementet til Domstoladministrasjonen (DA).

For at domstolene skal ivareta samfunnets krav og forventninger, er det en forutsetning med utnevning av dyktige, innsiktsfulle og uavhengige dommere. Det er lagt opp til en bred dommerrekruttering, slik at dommerne som utnevnes har forutgående kunnskaper fra ulike områder av samfunns- og rettslivet. Utnevningssprosessen skal tilfredsstillende de vanlige krav til en grundig og effektiv utvelgelses- og utnevningssmåte og i tillegg ivareta endel særlige hensyn og prinsipper, som følge av domstolenes spesielle stilling i samfunnet.

Innstillingsrådet er et eksternt, uavhengig organ. Den nærmere regulering fremgår av domstollovens §§ 55 a-c. Rådets hovedoppgave er å gi innstilling til Kongen vedrørende dommerutnevnelser. Utnevningsskompetansen ligger hos Kongen i statsråd, etter at saken er undergitt en meget begrenset prøving i Justisdepartementet.

Etablering av denne fremgangsmåte for dommerutnevnelser bygger på avveining av blant annet demokratiske, konstitusjonelle, personalfaglige og allmenne hensyn. Lovgiver ønsket ikke et laugstyre hvor hele utnevningssprosessen ville skje innenfor domstolene og heller ikke en korporativ prosess i et organ sammensatt av representanter fra arbeidsgiver og arbeidstaker. Dette er utførlig drøftet i NOU 1999:19 og Ot. prp. 44 (2000-2001).

Innstillingsrådet gir innstillinger for faste dommer- og domstollederstillinger i alle tre rettsinstanser i de alminnelige domstoler (med unntak for høyesterettsjustitiarius) og for begge instanser i jordskiftedomstolene, samt for Utmarksdomstolen for Finnmark. Innstillingsrådet gir videre innstilling ved konstitusjoner over ett år. Konstitusjoner inntil ett år avsluttes av Innstillingsrådet og DA, jf domstollovens §§ 55 e-f. Konstitusjoner av høyesterettsdommere behandles ikke av Innstillingsrådet, men av Justisdepartementet.

Innstillingsrådet har beskrevet sitt arbeid og grunnlaget for de vurderinger som foretas i et praksis- og policynotat. Dette notatet omhandler de formelle rammer for utnevning av dommere, hva som vektlegges ved vurderingen av søkerne, samt prosessen med intervjuer, referanseinnhenting og oversendelse til Justisdepartementet. Innstillingsrådets notat er åpent tilgjengelig på Innstillingsrådets hjemmeside.

INNSTILLINGSRÅDETS SAMMENSETNING OG MEDLEMMENES FUNKSJONSTID

Innstillingsrådet består av ni medlemmer, jf. domstolloven § 55 a. Når Innstillingsrådet behandler saker som gjelder utnevning eller konstitusjon av dommere i de alminnelige domstolene og konstitusjoner i Utmarksdomstolen for Finnmark, deltar tre dommere fra de alminnelige domstoler, en advokat, en jurist ansatt i det offentlige og to medlemmer som ikke er jurister. Når Innstillingsrådet behandler saker som gjelder utnevning eller konstitusjon av dommere fra jordskiftedomstolene, deltar en dommer fra jordskiftedomstolene og en jordskifte kandidat i stedet for henholdsvis en dommer og juristen ansatt i det offentlige.

Rådets medlemmer oppnevnes av Kongen, som også oppnevner lederen. I tillegg oppnevnes personlige varamedlemmer. Oppnevningstiden er fire år, med adgang til gjenoppnevning for én periode. Rådet har etablert nestlederfunksjon og velger selv nestleder. Innstillingsrådet for dommere hadde i 2014 følgende sammensetning:

Sorenskriver **Yngve Svendsen** (leder)
Personlig varamedlem tingrettsdommer
Maren-Elisabet Nilsen-Nygaard

Avdelingsleder/tingrettsdommer **Ellen Meinich Martens**
Personlig varamedlem sorenskriver **Ivar K. Iversen**

Direktør **Anne Pauline Jensen** (til 30.10.2014 / nestleder)
Kontorsjef **Berit Sollie** (fra 01.11.2014)
Personlig varamedlem ass. fakultetsdirektør
Anne Bergit Jørgensen

Ordfører **Paul Chr. Dahlø** (til 30.10.2014)
Fylkesmann **Gunnar Kjønneøy** (fra 01.11.2014)
Personlig varamedlem seniorrådgiver **Randi Øverland**

Lagdommer **Tonje Fisknes** (nestleder fra 01.11.2014)
Personlig varamedlem lagdommer
Jarle Golten Smørdal

Advokat **Bjørn Harald Borg**
Personlig varamedlem advokat **Tore Skåltveit**

Pensjonist **Bjørn Goksøyr**
Personlig varamedlem IT-sjef **Øystein Lorentzen**

Jordskifterettsleder **Ivar Øygard**
Personlig varamedlem jordskifterettsleder
Ragnhild Sæhlie Jetlund

Arealplanlegger **Irene Runningen**
Personlig varamedlem førsteamanuensis
Øystein Jakob Bjerva

Direktøren i DA eller den han bemyndiger, har møterett i Innstillingsrådet, og DA har i tillegg ansvaret for sekretariatsfunksjonen. Vanligvis møter avdelingsdirektør for juridisk enhet og medarbeidere fra administrasjonen. Arbeidsfordelingen mellom Innstillingsrådet og sekretariatet/DA, er nærmere fastlagt av Innstillingsrådet.

INNSTILLINGSRÅDETS AKTIVITETER I 2014

Innstillingsrådet gjennomførte 8 møter i 2014, og 2 møter med nye medlemmer. Møtene gjennomføres i hovedsak som dagsmøter. Innstillinger, konstitusjoner og prinsipielle diskusjoner vedrørende Innstillingsrådets oppgaver utgjør agendaen på møtene. Innstillingsrådet gjennomfører sine møter på Scandic Oslo Airport Hotel, Gardermoen, og i Domstoladministrasjonens lokaler i Trondheim.

Innstillingsrådet avgav i januar innstilling til konstitusjon av 5 medlemmer og 2 varamedlemmer til Utmarksdomstolen for Finnmark, som etter planen skulle starte sin virksomhet høsten 2014. Arbeidet med saken atskilte seg en god del fra Innstillingsrådets arbeid med andre innstillinger, bl.a. både fordi 2 av medlemmene og et av varamedlemmene ikke skulle være jurister. Selve behandlingsmåten var også dels annerledes, særlig fordi det på grunnlag av føringer i kgl. res. av 12.04.13 var et særlig fokus på medvirkning fra offentlige organer og brukerrepresentanter.

I mars var det fellesmøte mellom DAs styre og Innstillingsrådet. Innstillingsrådet orienterte om arbeidet i 2013, og andre tema var rekruttering, og DAs støttefunksjon over for Innstillingsrådet.

Senior bedriftsrådgiver Carl Petter Brun (rekrutteringsfirmaet Avantas) og Jan Gunnar Storli (managing partner/seniorrådgiver i Search House AS) orienterte om bruk av personlighetstester som kan være anvendelige for rekruttering av domstolledere.

Innstillingsrådet besluttet deretter å prøve ut bruk av personlighetstest ved første rekruttering til en domstollederstilling ved en domstol med mange ansatte. Slik utprøving ble gjennomført i forbindelse med stillingen som ny førstelagmann i Gulating lagmannsrett. Innstillingsrådet vedtok etter det å prøve ut bruk av personlighetstester ved flere domstollederstillinger ved store domstoler, før det tas stilling til om dette skal innføres som fast praksis, og eventuelt også utvides til å gjelde domstollederstillinger ved mindre domstoler.

Forut for utlysningen av to embeter som høyesterettsdommer, anmodet Høyesterett om at søkere fikk adgang til å søke unntak fra å stå på den offentlige søkerlisten. Dette ville i så fall være et avvik fra Innstillingsrådets praksis så langt. Innstillingsrådet bemerket i sitt svar bl.a. at Høyesterett utøver viktig samfunnsrett, og at tunge hensyn taler for at det bør være offentlig innsyn i alle navnene på søkerlistene, uavhengig av den belastning dette måtte påføre den enkelte søker. Samtidig måtte det også tas i betraktning at det ved de siste utlysningene av embeter som høyesterettsdommer har vært få søkere, og at det den siste gangen – våren 2013 – ikke var noen. Etter Innstillingsrådets vurdering kunne bakgrunnen for dette være sammensatt, men det ble lagt vekt på at både Advokatforeningens leder og Høyesterett selv mente at å åpne for unntak fra å stå på offentlig søkerliste kunne være et viktig virkemiddel for å få svært dyktige og kvalifiserte jurister til å søke. Innstillingsrådet kom etter en samlet vurdering, men under tvil og dissens, til at det ved den aktuelle utlysningen burde åpnes for at søkere kunne få unntak fra å stå på offentlig søkerliste. Samtidig ble det presisert at man ved dette ikke hadde tatt stilling til om det også ved fremtidige utlysninger skal åpnes for unntak. Dette må eventuelt vurderes senere, bl.a. i lys av erfaringene som gjøres med å tillate unntak denne gangen, sammenholdt med de tunge hensynene som tilsier offentlighet.

Det kom inn 12 søknader på stillingene som høyesterettsdommer, hvorav også flere enn de 4 som ble innstilt, var meget godt kvalifisert.

Det årlige møtet med Justisdepartementets Sivilavdeling ble avholdt 17.11.

I møte 17.11. var det temadag for både medlemmer og varamedlemmer av Innstillingsrådet. Advokat Arild Humlen foredro over temaet: Hva bør Innstillingsrådet særlig legge vekt på ved utvelgelsen av dommere og domstolledere? Sorenskriver Nils Terje Dalseide og jordskifterettsleder Liv Nergård snakket om hva som kjennetegner god domstolledelse. Nyutnevnt førstelagmann i Gulating lagmannsrett, Magni Elsheim, gav sine vurderinger/betraktninger om erfaring med bruk av personlighetstester – sett fra søkerperspektiv.

I møtet den 18.11. var temaet "DAs rolle i forhold til Innstillingsrådet", med innledninger fra lagdommer og leder for Utmarksdomstolen for Finnmark, Nils Asbjørn Engstad, Dommerforeningens leder Ingjerd Thune, leder av Tekna Tore Solheim og Domstoladministrasjonens direktør Sven Marius Urke. Etter innledningene ble temaet drøftet i plenum.

I 2014 var det 2 medlemmer som fratrådte, direktør Anne Pauline Jensen og ordfører Paul Christian Dahlø. Nye varamedlemmer ble konstorsjef Berit Sollie og fylkesmann Gunnar Kjønneøy.

DOMMERUTNEVNELSER

Alderssammensetningen blant dommerne viser at det blir mange dommere som går av med pensjon også i de kommende årene. I perioden 2015 – 2020 er det 10 dommere i jordskiftedomstolene og 104 dommere i de alminnelige domstolene som går av med alderspensjon (ved fylte 70 år). I 2014 gikk 35 dommere av med AFP/alderspension (hvorav 19 er blitt konstituert som ekstraordinær lagdommer) og 1 gikk over i annen stilling. Av de 35 dommerne som sluttet i 2014 er 7 fra jordskiftedomstolene og 28 fra de alminnelige domstolene.

I 2014 har det blitt utnevnt 6 domstolledere (5 i de alminnelige domstolene og 1 i jordskiftedomstolene) og 52 dommere (derav 2 i Høyesterett, 16 i andreinstans, 31 i førsteinstans og 3 i jordskiftedomstolene). Det har blitt konstituert 11 dommere (7 i andreinstans, 3 i førsteinstans og 1 i jordskiftedomstolene). I tillegg er det blitt konstituert 1 leder, 4 dommere og 2 vara i Utmarksdomstolen. Innstillingsrådet har vurdert totalt 772 søknader og gjennomført 266 intervjuer. I tillegg har det vært søknadsbehandling og intervju til konstitusjoner av ekstraordinære lagdommere.

Av de utnevnte i 2014 i de alminnelige domstolene, er:

- 43 % kvinner og 57 % menn
- 46 år gjennomsnittsalder ved utnevning

Av de utnevnte i 2014 i jordskiftedomstolene, er:

- 0 % kvinner og 100 % menn
- 56 år gjennomsnittsalder ved utnevning

Intervjuene

Intervjuene gjennomføres av en intervjugruppe bestående av to medlemmer fra Innstillingsrådet, samt en representant fra sekretariatet (DA). I tillegg deltar domstolstolleder dersom det ikke er et domstollederembete som skal besettes. Domstolleder blir bedt om å gi innspill vedrørende utvelgelsen av kandidater til intervju ved dommerstillinger.

Intervjuene gjennomføres som hovedregel ved den aktuelle domstol for embetet, noe som innebærer mye reisevirksomhet for Innstillingsrådets medlemmer og sekretariatet (DAs representanter). I tillegg til intervju innhenter intervjugruppen referanser for aktuelle kandidater til det enkelte embetet.

Søkermassen

Gjennomsnittlig antall søkere pr. ledig dommerstilling i de alminnelige domstolene var i 2014 på 11,8 som er en økning fra 2013 (9,3). Det er imidlertid betydelige variasjoner, blant annet geografisk. Domstollederstillingene i de alminnelige domstolene hadde gjennomsnittlig 3,2 søkere, som er det nest laveste antallet siden Innstillingsrådet begynte sitt arbeid i 2003 (laveste var i 2006 med 2,8 søkere).

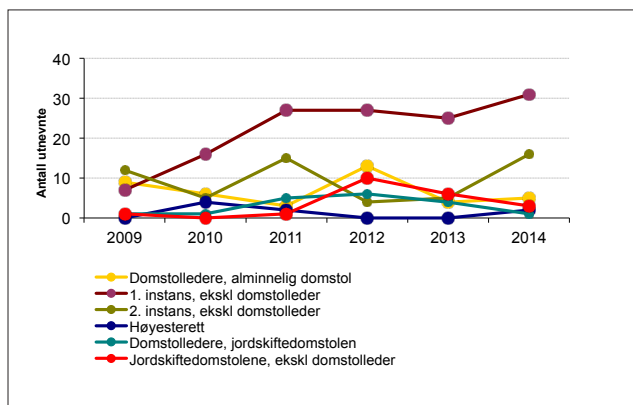
Antall ledige domstollederstillinger i jordskiftedomstolene har i årene 2008 – 2014 variert fra én til seks (én i 2014). Gjennomsnittlig antall søkere har variert fra 1 til 6,0. Gjennomsnittlig antall søkere til dommerstillinger har vært fra 1,7 til 6,0 (2,8 i 2014). Det ble totalt kunngjort 6 embeter, hvorav 2 forble ubesatte pga. manglende kvalifiserte søkere/ingen søkere.

Rekruttering av søkere, det vil si å skaffe et godt søkertilfang, er ikke et ansvar for Innstillingsrådet. Dette påligger i hovedsak DA og domstolene selv. Det er viktig at både domstolene generelt og den aktuelle domstol spesielt, fremstår som attraktiv for potensielle søkere.

Generelt er det fremdeles ønskelig med både kvalitativt og kvantitativt bedre søkertilgang, både til dommerstillinger i de alminnelige domstolene og jordskiftedomstolene. Behovet gjør seg særlig gjeldende for både domstolleder- og dommerstillingene

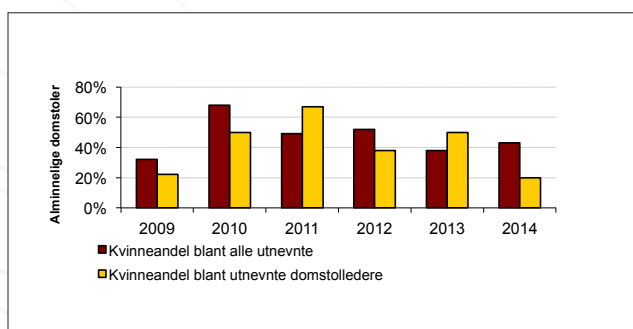
i jordskiftedomstolene, og domstollederstillingene i de alminnelige domstolene. Spesielt når det gjelder lederstillingene i både jordskiftedomstolene og de alminnelige domstolene fremstår det som nødvendig at Domstoladministrasjonen nå gjennomfører tiltak som kan bedre rekrutteringen.

Domstoladministrasjonen har et kontinuerlig arbeid med å øke søkertilfanget til dommerstillinger i jordskifterettene. Dette består bl.a. i å oppsøke utdanningsmesser for å informere om jordskifterettens arbeidsoppgaver. Det er inngått en detaljert samarbeidsavtale med NMBU (Norges miljø- og biovitenskapelige universitet) som blant annet omfatter samarbeid om rekruttering, læreplaner, undervisningsstøtte og støtte til stipendiatstillinger.

Diagrammet viser antall utnevnte dommere fordelt på de enkelte instanser

Antallet kvinnelige søkere i de alminnelige domstolene, har de siste årene ligget noe over / under 40 %, og utgjorde 46 % i 2014. I jordskiftedomstolene var det ingen kvinnelige søkere (14 % i 2013).

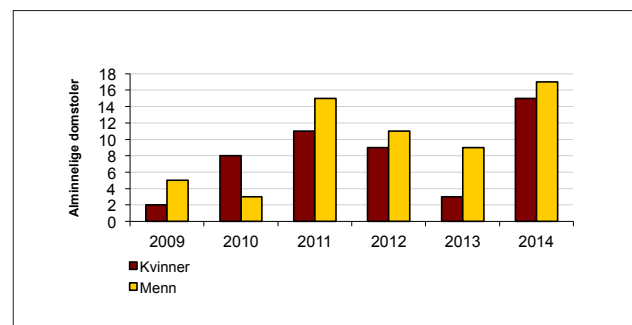

Diagrammet viser kvinneandelen blant utnevnte dommere i de alminnelige domstolene.

Kjønn og alder blant de utnevnte

Av de utnevnte dommerne i 2014 i de alminnelige domstolene er 43 % kvinner og 57 % menn. Dette er en økning fra 2013 (38 %). Innstillingsrådet praktiserer moderat kjønnskvoltering og innenfor den aktuelle søkermasse anvendes de virkemidler som står til disposisjon for å jevne ut kjønnsforskjellene i dommerkorpsen.

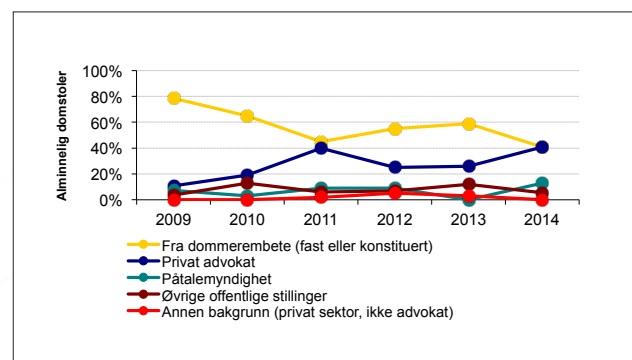
Ved årsskiftet var den totale andel kvinnelige dommere i Norge 40 % kvinner og 60 % menn, fordelt slik: Høyesterett 35 % kvinner og 65 % menn, lagmannsrett 36 % kvinner og 64 % menn og tingrett 42 % kvinner og 58 % menn. For jordskiftedomstolene er fordelingen 12 % kvinner og 88 % menn, fordelt slik: Jordskifteoverrett 25 % kvinner og 75 % menn og jordskifterett 13 % kvinner og 87 % menn.

Diagrammet viser kjønnsfordeling ved tilgang av helt nye dommere som tidligere ikke har vært dommere eller konstituerte dommere

Utnevnte dommers tidligere yrke

I 2014 var det færre av de utnevnte i de alminnelige domstolene som kom fra en dommerstilling (fast eller konstituert) enn i 2013. Av de 54 utnevnte kom 22 (41 %) fra dommerstilling (16 fra faste stillinger og 6 fra konstitusjoner). I jordskiftedomstolene kom 1 av de utnevnte (25 %) fra dommerstilling.

Diagrammet viser fordeling av tidligere yrker, inklusive konstitusjoner til utnevnte dommer

Som diagrammet over viser, kom 41 % fra dommerembete (fast eller konstituert). Tallet synker til 30 % (fra 22 til 16) når man tar bort de som er konstituert i en dommerstilling. 41 % av de utnevnte i 2014 var advokater fra private firma, 13 % fra påtalemyndigheten og 6 % kom fra andre offentlige stillinger.

Av de utnevnte som hadde permisjon fra sin faste stilling i det private eller offentlige arbeidsmarkedet, men var konstituert dommer ved utnevnelsen, kom de fleste fra stilling som advokat.

STATISTIKK FOR DE ALMINNELIGE DOMSTOLENE

Innstillingsrådet, div. statistikk for de alminnelige domstoler for årene 2009 - 2014, jf. tall hentet fra årsrapporter til DA

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
UTNEVNTE, ALMINNELIGE DOMSTOLER						
Antall utnevnte, totalt	28	31	47	44	34	54
Antall utnevnte domstolledere	9	6	3	13	4	5
Antall, utnevnte totalt i 1. instans, ekskl domstolleder	7	16	27	27	25	31
Antall, utnevnte totalt i 2. instans, ekskl domstolleder	12	5	15	4	5	16
Antall, utnevnte totalt i Høyesterett	0	4	2	0	0	2
Gjennomsnittsalder ved utnevnelse	49	45	45	46	45	46
Kvinneandel blant alle utnevnte	32 %	68 %	49 %	52 %	38 %	43 %
Kvinneandel blant utnevnte domstolledere	22 %	50 %	67 %	38 %	50 %	20 %
YRKE VED UTNEVNELSE						
Fra dommerembete (fast eller konstituert)	79 %	65 %	43 %	55 %	59 %	41 %
Privat advokat	11 %	19 %	40 %	25 %	26 %	41 %
Påtalemyndighet	7 %	3 %	9 %	9 %	0 %	13 %
Øvrige offentlige stillinger	4 %	13 %	6 %	7 %	12 %	6 %
Annen bakgrunn (privat sektor, ikke advokat)	0 %	0 %	2 %	5 %	3 %	0 %
SØKERMASSE (INKLUSIVE KONSTITUSJONER):						
Antall søknader totalt	326	345	762	478	389	758
Gj.sn. antall søkere pr. stilling, totalt	11,6	8,7	11,2	8,1	9,3	11,8
Maks. antall søkere på en stilling, utenom domstollederstilling	25	44	66	52	55	57
Min. antall søkere på en stilling, utenom domstollederstilling	3	1	2	3	1	4
Kvinneandel blant alle søkere, totalt	34 %	41 %	38 %	47 %	48 %	46 %
Antall søknader totalt vedr. domstolleder	38	34	23	56	25	19
Gj.sn. antall søkere pr. domstollederstilling	4,2	3,4	7,7	4,0	4,2	3,2
Maks. antall søkere pr. domstollederstilling	9	8	13	10	9	6
Min. antall søkere vedr. domstollederstilling	1	1	4	2	1	3
Kvinneandel blant søkere vedr. domstolleder	13 %	24 %	35 %	45 %	48 %	42 %
Antall gjennomførte intervjuer totalt	160	193	265	195	170	257
Andel søkere intervjuet, gj.snitt	49 %	56 %	35 %	41 %	44 %	34 %

STATISTIKK FOR JORDSKIFTEDOMSTOLENE

Innstillingsrådet, div. statistikk for de alminnelige domstoler for årene 2009 - 2014, jf. tall hentet fra årsrapporter til DA

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
UTNEVNTE, JORDSKIFTEDOMSTOLENE						
Antall, utnevnte totalt i jordskiftedomstolen	2	1	6	16	11	4
Antall utnevnte domstolledere	1	1	5	6	4	1
Antall, utnevnte totalt i jordskiftedomstolen, ekskl domstolleder	1	0	1	10	7	3
Gjennomsnittsalder ved utnevnelse	53	54	53	47	44	56
Kvinneandel blant alle utnevnte	0 %	0 %	0 %	19 %	18 %	0 %
Kvinneandel blant alle utnevnte domstolledere	0 %	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %
YRKE VED UTNEVNELSE						
Fra jordskiftedommerembete (fast eller konstituert)	0 %	0 %	83 %	50 %	45 %	25 %
Jordskiftedommerfullmektig (tidl. overingeniør med løyve)	0 %	0 %	0 %	0 %	27 %	0 %
Øvrige offentlige stillinger	50 %	100 %	17 %	44 %	18 %	75 %
Annen bakgrunn (privat sektor)	50 %	0 %	0 %	6 %	9 %	0 %
SØKERMASSE (INKLUSIVE KONSTITUSJONER)						
Antall søknader totalt	13	6	27	62	35	14
Gj.sn. antall søkere pr. stilling, totalt	3,3	6,0	1,7	3,6	2,5	2,8
Maks. antall søkere på en stilling, utenom domstollederstilling	4	6	5	8	6	4
Min. antall søkere på en stilling, utenom domstollederstilling	2	6	0	1	0	0
Kvinneandel blant alle søkere, totalt	8 %	17 %	7 %	23 %	14 %	0 %
Antall søknader totalt vedr. jordskifterettsleder	4	6	17	18	11	1
Gj.sn. antall søkere pr. domstollederstilling	4	6	1,3	2	2,8	1,0
Maks. antall søkere pr. domstollederstilling	4	6	4	4	3	1
Min. antall søkere vedr. domstollederstilling	4	6	0	0	1	1
Kvinneandel blant søkere vedr. domstolleder	0 %	17 %	6 %	39 %	0 %	0 %
Antall gjennomførte intervjuer totalt	9	4	25	51	28	9
Andel søkere intervjuet, gj.snitt	69 %	67 %	93 %	82 %	80 %	64 %

Postadresse sekretariat:
Domstoladministrasjonen
Postboks 5678 Sluppen,
7485 Trondheim

Telefon: + 47 73 56 70 00
Telefaks + 47 73 56 70 01
e-post: postmottak@domstoladministrasjonen.no

Ytterligere informasjon om Innstillingsrådet er tilgjengelig på
www.domstol.no/innstillingsradet